

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Kladóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Külföldre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Kladóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kladó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 208. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1914 Szeptember 10.

Lemberg körül ismét dörögnek az ágyuk.

Néhány napi pihenő után megkezdődött a magyar-osztrák és az orosz csapatok élet-halál harca Lemberg előtt.

Seregeink teljes rendben vonultak ki Lembergől, hogy azt a most ujult erővel megkezdődő ütközet csapásaitól megkíméljék. Néhány nap elég volt arra, hogy az új hadállásban a csapatok kipihenjék magukat és a döntéshez szükséges újabb erők felvonuljanak. Most azután nem engedve időt az erősen megritkított ellenségnek, hadseregünk teljes erővel ismét ráveti magát az oroszokra.

Lemberg körül ismét dörögnek az ágyuk . . .

Idáig véljük hallani az ágyuk szavát. Megdobban a szivünk minden dördülésre: úgy érezzük, hogy most fog eldőlni a sorsa ennek a nagy csatának, melynél nagyobb nem ismer a világtörténelem.

Lemberg előtt újra dörögnek az ágyuk . . . és mi erősen hisszük, bizunk az Istenben, hogy diadalt hirdetnek igazságos ügyünknek.

A németek bevették Maubeuget és már Párist közvetlenül fenyegetik; egy repülőgépek másfelől Szentpétervár fölött járt. A mi hadseregünk a szerb határon megsemmisített egy egész szerb hadosztályt: csupa olyan jó hír, a melyekhez most imádkozva, bizakodva várjuk a a híradást Lemberg felől is.

Tudósításunk a következőket jelenti:

Csapatunk újra csatáznak Lembergért.

Bécs, szept. 9. (Hivatalosan jelentik.) Lemberg körül ma új csata kezdődött. Hocfer vezérkari őrnagy, a vezérkari főnök helyettese közli. (A min. eln. sajtóosztálytól.)

Új harcok Kelet-Galiciában.

Bécs, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: Kelet-Galiciában a harc kedvező időben újra megkezdődött. A király Afferbergnek és Dankinak a Lipótrend nagykeresztjét adományozta hadi ékitménnyel.

Volt külügyminiszterünk a magyar hősiességről

Bécs, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: Goluchovszky, volt külügyminiszter egy alkalommal a következőket mondotta: Minden magyar embernek csak gratulálhatok a magyar csapatok vitézségéhez és ahhoz a politikai pozícióhoz, melyre Tisza juttatta Magyarországot.

Szerbellenes zavargás Zomborban.

Szabadkáról jelentik, hogy a magyar seregek multkori galíciai győzelme Zomborban is nagy lelkesedést keltett. Ugyannyira, hogy a tömegben valaki elkialtotta magát: „Le a szerb föliratokkal“, a következő percben leverték az összes szerb föliratokat úgy, hogy egy negyedóra múlva nem volt szerb felirat sehol.

Egy Radoszavlyevics Sztankó nevű szerb kereskedő utánozni akarta a szerajevói szerb kereskedőket és nem akarta levenni a cirilbetűs cégtáblát. Erre a tömeg erőlyesen lépett föl s ekkor Radoszavlyevics Sztankó a katonákra célozva a tömegbe lőtt. A tömeg majdnem szétlépte s csak egy katonatiszt mentette meg, aki őrséget is állított a ház elé. A rendőrség a merénylő szerbet letartóztatta.

A szerb foglyok elszállítása.

Budapest, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a Mitroviénál elfogott ötezer szerbet, valamint kétezer-négyszáz orosz foglyot Budapesten keresztül Esztergomba szállították.

Szerencsétlenül járt hadosztályparancsnok.

Budapest, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: Tegnap este a sülysápi állomáson Pankert Ferenc, hadosztályparancsnok Nagyszebenből Budapestre utaztában a vonatból kiszállt sétálni. A vonat elindulásakor véletlenül a kocsikerekei alá került. Összeroncsolt holttestét a sinek között találták meg.

Meddig tart a háború?

Bécs, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: Szögyény-Marich gróf, volt berlini nagykövetségünk egy ujságíró előtt nyilatkozatot tett. Sajnálja, hogy éppen most, a háború előtt kellett nyugugalomba vonulnia. Szerinte a háború sokkal tovább el fog húzódni, mint gondolják. Páris el-estével a német-francia háborúnak nincs vége, a harc lebonyolítását csak az oroszok nagy veszteségei siettetethetik.

Győzelem az orosz ezredeken

A németek megverték az orosz gárdaezredek.

Budapest, szept. 9. A berlini Wolff-ügynökség jelenti Breslauból: Az itteni helyettes főparancsnok közli,

hogy a sziléziai Landwehr-csapatok győzelmes harcok után az orosz gárdaezred és a harmadik kaukázusi ezred tizenhét tisztjét és ezer közlegényét foglyul ejtették. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Német repülőgép Pétervár fölött.

Berlin, szept. 9. A Deutsches Volksblatt jelenti Berlinből e hónap 7-iki kelettel: A napokban egy német aeroplan Pétervárig repült és sikerült neki minden incidens nélkül a város fölé jutnia. Az aviatikai hadosztály egyik tisztje az aeroplánból Pétervár

uteáira német ujságokat és cédulákat dobott, melyek a különböző haretereken kivitt német és osztrák-magyar győzelmeket közlik. Amikor az aeroplán egy laktanya fölött jelent meg, egy gépfegyverből rálőttek. Az aviatikusnak azonban sikerült Németországba visszajutnia. (A miniszterelnökségi sajtóosztályból.)

A kirkilisszei tábornok.

Budapest, szept. 6. (Cenz. táv.) A Kölnische Zeitung jelentése szerint a kelet-galiciai harcokban Dimitrijew Ratko volt bolgár követ, most orosz tábornok, aktív részt vett.

A franciák veszedelme.

Ezer ágyu védi Párist.

Genf, szept. 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: **Páris védelmére a legkülsőbb erődökben ezernél több ágyut állítottak fel a franciák.**

Döntő ütközet Páris előtt.

Budapest, szept. 9. (Cenz. táv.) Párisi jelentések szerint Páristól keletre ismét nagy csata folyik. A támadó fél a francia-angol sereg.

Londonból érkezett jelentések szerint Millerond hadügyminiszter folytatja a francia vereségek szépítgetését. Tény azonban, hogy Londonban is kezdenek bizalmatlanok lenni a francia kommunikációk azon állítása iránt, amely szerint Joffre főparancsnok megkerülési manőveren delgozik.

Az utolsó északi francia erőd elesett Maubeuge megadta magát.

Berlin, szept. 9. A nagy vezérkar jelenti:

Maubeuge vára tegnap kapitulált. Negyvenezer foglyot ejtettünk: közte négy tábornokot. Negyszáz ágyut és rengeteg hadiszert zsákmányoltunk. Stein, főhadiszállásmester. (A min. sajtóosztályától.)

A dum-dum lövedékek.

Berlin, szept. 9. A német főhadiszállásról jelentik: Csapatunk folytonosan találunk mindenfelé az elfogott franciáknál és angoloknál dum-dum lövedékeket új csomagolásban, amint azt a hadvezetőség a katonaságnak szállította. A genfi konvenciónak ez a tudatos durva megsértése a kulturáltak részéről nem ítélnél el elég élesen. Franciaország és Anglia eljárása végül is kényszeríteni fogja Németországot, hogy ellenfelei barbár hadviselésére hasonló eszközökkel válaszoljon.

Berlin, szept. 9. Novdeutsche Allgemeine Zeitung közli Vilmos császárnak Wilson elnökhöz intézett táviratát, amely beszámol arról, hogy a franciák és angolok dum-dum lövedékeket használnak és hogy a belga lakosság mindenfelé megtámadja a német csapatokat, orvosokat, sebesülteket és hogy azért kénytelenek voltak több helyiséget elpusztítani, így Löwen városát is. (A miniszterelnökségi sajtóosztályból.)

Német bombák Párisban.

Budapest, szeptember 9. (Tud. cenz. távirata.) Német aviatikusok tegnap ismét tizenkét bombát dobtak Párisba. A bombázásnak óriási hatása volt.

csapatszállítások folynak. (A min. elnökség sajtóosztályától.)

Ujabb nagy német diadal.

Budapest, szept. 9. (Cenz. távirat.) **Rotterdami jelentés szerint a németek Melle körül egy belga csapatot megsemmisítettek, a németek most Gent felé vonulnak és Ostende irányát fenyegetik, miután Ostendében ismét angolok szállottak partra.**

Nagy csaták Páris körül.

Bécs, szept. 9. Koppenhágán keresztül érkező párisi jelentés szerint Páristól keletre nagy csaták folynak. Hír szerint az angol-francia egyesült hadsereg támadólag lépett fel. (A min. elnökség sajtóosztályától.)

A francia kormány elutazása Párisból. Forrongás Párisban.

Budapest, szeptember 9. (Tudósítók cenz. távirata.) Berlinből jelentik a Budapesti Tudósítónak: A Genfer Kurir párisi levelezőjének kerülő uton csak most megérkezett jelentése leírja a francia kormány Párisból való elutazását, amely nagy utcai tüntetések közben ment végbe. A kormány manifesztumának közzététele után a felháborodott emberek százezrével vonultak az Elysée elé és közpört zúdítottak a palotára; a tömeg ezután a Place du Concorde-ra vonult és a kormányépületeket itt is kövekkel dobálta meg. Az Elysée két elkapuja szét van rombolva. A nép kormányellenes tüntetése éjféltáig tartott anélkül, hogy a rendőrség eltudta volna fojtani. Éjjel után falragaszokon tudatták alakossággal, hogy a kormány már hat órával előbb elhagyta Párist.

A rendőrség, hogy a további demonstrációnak elejét vegye, ennek az értesítésnek közlése után valamennyi utcai villanylámpát egy órára eloltatott. A nép dühe rettenetes volt. A rendőrség szinte tétlenül nézte a tüntetők zavargását, sőt a Place de Rivolin a katonai őrség nyíltan fraternizált a tüntetőkkel. Mindez a múlt hét keddjén történt, holott az Agence havas csak két nappal később, csütörtökön délután közölte, hogy a kormány áttette székhelyét Bordeauxba.

Nyilatkozat a békekötésről.

Páris, szept. 9. A Havas-ügynökség jelenti Londonból: Sir Edvard Grey külügyi államtitkár, valamint Franciaország és Oroszország nagykövetei ma délelőtt Foreign Officeban a következő nyilatkozatot írták alá:

Kormányaik kellően igazolt fölhatalmazása alapján az alulírottak a következő nyilatkozatot teszik:

Nagybritannia, Franciaország és Oroszország kormányai kölcsönösen megígérik egymásnak, hogy a jelen háború folyamán nem kötnek külön békét. A három kormány megállapodik abban, hogy a leendő béketárgyalásokon egyik szövetséges hatalom sem állíthat föl békefeltételeket anélkül, hogy a két másik szövetségesessel erre nézve megállapodást ne kötött volna.

Japán repülőgépek Csing-Tau ellen.

Tokió, szeptember 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: **A japán aviatikusok repülőgépeikről bombákat dobtak Csing-Taunra.**

Megerősítik a román fővárost.

Bukarest, szeptember 9. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: A román kormány elhárította, hogy Románia fővárosát, Bukarestet három erődítési vonallal veszik körül.

Az angolok vesztesége.

Budapest, szeptember 9. (Cenz. távirat.) A Kölnische Zeitung a francia haretéri eseményekről irt cikkében kifejti, hogy augusztus 23-tól szeptember 2 ig szakadatlanul tartottak a harcok. Az angolok vesztesége eddig 150.000 ember.

A franciák védelmezik Párist.

Rotterdam, szeptember 9. Gallieni tábornok manifesztumot intézett Páris lakosságához, amelyben kihirdeti a kormány el-távozását a fővárosból és azt is közli, hogy parancsot kapott Páris megvédésére. Kijelenti, hogy ezt a parancsot a végsőkig teljesíteni fogják. (A minisztereln. sajtóosztályától.)

A németek zsákmánya.

Budapest, szept. 9. (Cenz. távirat.) Kölni jelentések szerint a németek Rheimsban 10 francia monoplánt, 20 biplánt és számos motort zsákmányoltak.

A rheimsi repülőtér tudvalevőleg a legjelentősebb aerodromja volt.

Hadi kárpótlás a németeknek.

Budapest, szept. 9. Berlini jelentés szerint a németek Lille városára két millió, Amiens városára háromnegyed millió, Lens városára szintén háromnegyed millió, Armentiere városára pedig fél-millió hadikárpótlást róttak ki. A (miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Eitel Frigyes herceg a st. quentini csatában.

A Magyar Távirati Irodának jelenti Berlinből: A st. quentini csatában, mikor az ezred dobos elesett, Eitel Frigyes, a császár fia vette fel a dobot s az ezred élére állott dobbal kezében s azt kiáltotta: **Előre bajtársak! s a hatalmas termetű császári herceg az ezred élén rohant a franciák ellen, s az ezred lázas lelkesedéssel követte.** A németek fényes győzelmet arattak. A császár az első osztályu vaskereszttel tüntette ki a hős herceget.

Föllázadtak a feketék.

Budapest, szept. 9. (Cenz. táv.) **Meg nem cáfolt jelentés szerint Marseilleben a gyarmati csapatok egy kaszárnyában értesülve a franciák vereségéről, föllázadtak. A lakosságot elzárták a kaszárnyáktól.**

A németek bombázzák Osztenjét.

Rotterdam, szept. 9. A német hadsereg Osztende bombázására készül, ahol újabb

Aranyért — vasat.

Vészes, komor idők szakadtak a magyar nemzetre. Északon és délen küzdenek véreink, mindenüket áldozva a magyar nemzetért és ezzel mi érettünk.

Az ő hősiességük, az ő vértanuságuk bennünket magyar asszonyokat nagy kötelességekre int, hogy miként dicsőült ősanynak századokon át, úgy mi is semmi áldozatot nem kimélve teljesítsük ezekben a komoly órákban hazánkért és küzdő véreinkért legszentebb honleányi kötelességeinket.

Ez a kötelességérzet s a hazánk iránti szerelem nem engedheti azt, hogy küzdő harcosaink itthonmaradt szerettei nyomornak, szeszvedésnek legyenek kitéve! Ha már az aggodás és bánat könnyűit, melyek mindannyiunkra közösek, nem is enyhíthetjük, legalább a nélkülözés könnyűeit le kell hogy töröljük.

Ez az érzés sugalmazta Fenséges Asszonyunk, *Augusta* főhercegné asszony nemesen érző lelkét, midőn felhívást intézett a magyar nőkhöz, hogy a csatatereken vérző hőseink feleségeinek és gyermekeinek a nyomortól és nélkülözéstől való megmentésére addig is, míg az állam segítő keze elérkezik — adakozzanak.

A Fenséges Asszony nemes intencióit megértették a magyar asszonyok megteremtették az ország fővárosában az Augustus gyors segély alapot.

Az alap létrejötte kezdetben aranygyűrűknek, később különféle arany ékszertárgyaknak adományozása által történt, melynek fejében a nemeslelkű adományozók az 1914. évszámmal ellátott vasgyűrűket kaptak.

A Fenséges Asszony felhívása hozzánk is elérkezett s nekünk nagyváradi asszonyoknak hasonlóképpen meg kell hozni a haza oltárára áldozatainkat!

Juttassuk el aranygyűrűnket, aranyékszereinket a magasztos célra s maradjanak meg áldozatkészességünk emlékeként az említett vasgyűrűk!

Az adományok átvétele a városi főispáni hivatalban elismervény ellenében történik, hova posta útján is beküldhetők s ugyanitt szolgáltatnak ki az igényelt vasgyűrűket is.

Érezzük, tudjuk, hogy kérő szavunk visszhangra talál a nagyváradi nők nemesen érző lelkében és százak meg ezrek áldó szava lesz majd bizonyossága annak, hogy a magyar nők méltó párjai azon hősöknek, kik ma fegyverrel kezükben védelmezik Hazánkat! Királyunkat!

Hazafias üdvözléssel: Hlatky Endréné, Dr Adorján Arminné, Dr Adorján Emilné, Agoston Péterné, Bulyovszky Józsefné, Bary Józsefné, Butyka Lajosné, Csanády Frigyesné, Diósi Lajosné, Des Escherolles Kruspér Sándorné, Dr Edemann Meny-

hértné, Eleméry Ferenoné, Füredy Lászlóné, Özv. Géher Antalné, Gellért Lászlóné, Gerő Arminné, Grünwald Henrikné, Gyarmathy Viktorné, Gyémánt Jenóné, Hoványi Gyuláné, Hoffbauer Pálné, Himesch Frigyesné, Huzella Gyuláné, Imets Illésné, Dr Kiss Döméné, Dr Kecskeméti Lipótné, Dr Kovács S. Jánosné, Lázár Mártonné, Laszky Arminné, Lukács Odónné, Molnár Gézané, May Sándorné, ifj. Moskovics Mórné, Medvigy Gáborné, Dr Mihelffy Lajosné, Nagy Odónné, Németh Istvánné, Olasz Elemérné, Orley Györgyné, Petry Gyuláné, Pállay Lajosné, Dr Pepper Ákosné, Reismann Mórné, Sulyok Istvánné, Schütz Albertné, özv. Sal Ferenoné, Siket Trajáné, Személyi Kálmáné, Szentlélek Kálmáné, Szunyogh Pálné, Dr. Thury Lászlóné.

Az első adakozók.

A hazafias érzésű honleányi szivekből fakadt felhívás visszhangra talált Nagyvárad nemesen érző közönségénél. Már a felhívás kibocsátása előtt sokan siettek, hogy le tegyék áldozataikat a haza oltárára. Egyesek jegygyűrűjüket cserélték be a vasgyűrűvel; oda adták legbecesebb ékszerüket, amelyhez annyi kedves emlék fűzte őket, hogy az egyszerű vasgyűrűvel cseréljék fel, amely azonban állandóan emlékeztet a nehéz időkre, mikor adáz ellenség fenyegette hazánkat. Aranynál becsesebb, gyémántnál ér-

tékesebb az a kis vas darab, mert szimbóluma a hazafiúi áldozatkészességnek, kötelességteljesítésnek. A vasgyűrű „Pro Patria 1914” felirata örök időkre jelzi, hogy az ősi erények nem haltak ki a magyar honpolgárok és honleányok szívéből.

A vasgyűrűk már megérkeztek Hlatky Endre főispánhoz, ahonnan az adakozók kezeihez már el is jutottak.

Eddig a következők adták gyűrűket és más arany ékszereket Nagyvárad város főispáni hivatalához: May Sándor és Jenő aranygyűrűket, Révész Sándorné aranygyűrűt, dr Gyémánt Jenő és neje 2 drb aranygyűrűt, Mathézer Béla 1 drb ékköves aranygyűrűt, Kutsarik János ékköves aranygyűrűt, Osváth Jenő 10 K., Kovács Gyula 1 aranygyűrűt és 1 fél ar. függőt, dr Frankó József 20 K., Dajkovics Jánosné 1 arany jegygyűrűt, Weimann Elza és József 1 fél ar. függőt, ar. gyűrűket, tört aranyat, Reisner Olga, Elza és Jolán 2 ar. gyűrűt, 1 fél ékköves függőt, Pásztor Ferenc 1 ar. gyűrűt kövekkel, N. N. 10 K., Mikepéresi Sándorné 2 ar. gyűrűt, kövekkel, dr Papp Károly 20 K., dr Hoványi Gyula 1 arany órárt, 1 arany láncot, dr Hoványi Gyuláné 1 arany melltit, Jánossy Gyuláné 10 K., Glancz Szerén 1 ar. gyűrűt és 4 korona pénzt, Kiss Ibolyka 1 ar. gyűrűt, Hoványi Erzsike és Irénke ar. gyűrűt, ar. érmét és ar. keresztet, Fischerné Szalay Stefi 1 ar. gyűrűt, N. N. 1 aranygyűrűt.

Zászlót kapott a 4-ik népfelkelő gyalogezred katonai pompával történt a zászlószentelés. Levél a táborból

A negyedik népfelkelő gyalogezred hazamosabb ideig tartózkodott egyik délvidéki magyar városban. Az ottani tartózkodás alatt a közönség pompás hadilobogót ajándékozott az ezrednek. A zászlóról és annak felszenteléséről most a következő levélben tudósít egyik szintén hadba vonult előfizetőnk.

Tekintetes Szerkesztőség!

Innen a határszélről el nem mulasztatom tudatni, mint lapjának régi és állandó olvasója, egy szép ünnepélyről, mely tegnap zajlott itt le, u. i. a város magyar érzelmű közönsége lélekemelő szép ünnepélyben részesítette a határvidék védelmére iderendelt, m. kir. nagyváradi 4. népf. gy. ezredet, egy gyönyörű szép hadi lobogót ajándékozott az ezred dicső harcosainak. A zászló nemzeti színű rudra van erősítve, a rud végén szív alakú lánzsza mindkét oldalán magyar koronával, a korona alatt I. F. J. A zászlón egyik oldalon Szűz Mária a kis Jézussal képben, a kép körül „Magyarok nagyasszonya könyörögi érettünk szín arannyal kivarva, a másik oldalon magyar korona körülötté Istenért, Hazáért, Királyért. A fehér zászló szalagra: „A nagyváradi 4. népfelkelő gyalogezred vitéz harcosainak,” felírás színarannyal varva. A zöld szalagon: „... város közönsége.” — A szalagok aranyrojttal végükön. A zászlórudon bronzba vésvé következő felírás van: A m. kir. nagyváradi 4. népfelkelő gyalogezred. Zászlószentelés... 1914. évi augusztus 30-án. — Ezredparancsnok Obrincák István m. kir. honvéd alezredes. Ezredsegédtségt Zechentmayer Károly m. kir. honvédfőhadnagy, I. zászlóalj parancsnok Popelka Rezső cs. és kir. őrnagy. II. zászlóalj parancsnok Ambrosius Róbert cs. és kir. alezredes, III. zászlóalj parancsnok Kollakovic Károly cs. és kir. százados. Felszentelte Janicek Emil pápai kamarás

szaniszlói püspök. Zászlóanya... né polgármester neje.

A zászló gyönyörű szép, impozáns és méltó a város hazafiasan érző polgáraihoz, a selyem melyen az olajra festett szűz Mária kép van, kétszeres nehéz brocát selyemből szinarany himzéssel és rojtokkal, nemzeti színű brokáttal bevonva.

Az ünnepély kezdődött 8 óra 30 perckor mikorrára a helyben állomásozó katonaság felvonult a kath. templom előtti téren. A misét és szentbeszédet hazafias lelkéssel Janicel püspök ur ömeltósága tartotta mely után történt a zászló átadása és a a szegbeverés.

Program szösz szerint: Délelőtt 8 órakor zászló átvétele, ráerősített szalaggal, a zászlóanyától az ezredparancsnok a polgármester lakásán. Jelenvoltak az ezredparancsnok, segédtségt, 1 tiszt és zászlótartó. Innen vitegett a zászló át a templomba. 8 óra 30 p. mise, Janicek püspök ur által tartva. A csapatok felállottak a kath. templom előtti téren, arecal a templom felé, ezután a csapatparancsnokokat alantozabb tisztek veszik át és bemennek a templomba és az oltár és zászló körül rangszerint gyülekeztek, jobbszárnyon az ezredparancsnok, a szenteléskor a zászló tartó letérdelt és a tisztek fővetést csináltak és kardot rántottak benn a templomban, szentelés után a tisztek a kardot elrejtették és a zászlót a templomból kihozták és asztalra fektetve és következett a szegbeverés. A püspök ur 3 szeptet ütött be. „Isten dicsőségére.” Az ezredparancsnok 3 szeptet, 1. Ő Felsége nevében, 2-ik a Főparancsnok nevében, a harmadikat az Ezred nevében, azután Kollakovic százados 1, század par. 1, zászlós 1, őrmester 1, szakaszvezető 1, tizedes 1, őrvezető 1, népfelkelő honvéd 1 szeptet vert be. A polgárság részére a zászlóanya a polgármester neje 1, a polgármester

1, a törvényszéki elnök 1, a főszolgabíró 1, a vezető járásbíró 1, az adótárnok 1, pénzügyőri járásbiztos 1, a szegbeverés után minden katona a beosztásba lép, a zászlótartó a zászlót magasan tartja, ezután Obrincák István ezredparancsnok gyönyörű szép hazafias beszédet tart az ezred állományának és ezután következett az eskü letétele, eskü után Janicek püspök ur a zászlót megáldotta és hathatós hazafias beszédet intézett az ezredhez.

Az ezred lovagias tisztjei a zászlószentelés körül tevékenységet kifejtett nőket gyönyörű csekkokkal lepték meg.

Patzák Kálmán brigadéros.

Daliás alakjára ki ne emlékeznék? Szeretetre méltó modorával kit ne hódított volna meg? Katonai erényeiért ki ne tisztelte volna? És most — most gyászkeretbe foglalva írjuk le a nevét, mert Patzák Kálmán vezérőrnagy, a nagyváradi honvéddandár parancsnoka hősi halált halt a csataterén.

Irigylésre méltó szép katonai pályafutásnak irigylésre méltóan gyönyörű befejezése. Honvédtábornoknak lenni: gyönyörű dicsőség. S ha már a halál mint kikerülhetlen végzet ott mered valamennyiünk felé, hát akkor szebb, dicsőbb halált nem kívánhat magának senki, mint a minő volt Patzák tábornoké. Életét áldozta hazájáért, övéért. Hős volt, kinek nevét fölírja a nemzeti kegyelet. És magyar honvédek élén esett el, magyar testvérei élén, akiket a tábornok hősi példája fog tovább is vezetni előre, a győzelemre . . .

Csak azoknak a fájdalma sajog, akik szerették, akiket ő szeretett. A család . . . a jó barátok . . . tisztelő serege . . .

A gyász könnyein villan át a hazafiai büszkeség. Siratjuk a kiváló férfit, de büszkék vagyunk az elesett hősré, a nagyváradi honvédek feledhetlen brigadérosára . . .

Patzák Kálmán baranyamegyei, siklósi származású volt. 1878-ban jött ki a budapesti hadapródiskolából. A pécsi cs. és kir. 52-ös gyalogos tartalék ezredbe osztották szolgálattételre. Innét került fel később a tábori ezredbe Bécsbe. Mint százados még a közönségnél szolgált s mint őrnagy lépett át a m. kir. honvédséghez, hol a kiváló katona igen gyorsan emelkedett. A múlt évben kötött házasságot Pécsen néhai Koszér János volt pécsi kir. törvényszéki bíró özvegyével, Bauer Nellivel s innen a házasságkötés után Debrecenbe vitte nejét, ahol akkor állomásozott. A debreceni tisztikar s társadalom kitüntető szívélyességgel fogadta őket. Ez év elején helyezték át Debrecenből Nagyváradra, ahol szintén rendkívül meleg fogadtatásra találtak. A hős katona elhunytát gyászolja özvegye Bauer Nelli, sógor-
nője özvegy Gallovits Artúrné Bauer Zsella és sógora Bauer Zoltán pécsi pénzügyi számtanácsos, valamint nagy rokonság.

A hivatalos értesítés szerint a dandárparancsnokot egyik ütközetben gránátlöveg érte, súlyosan megsebesült és e sebesülés következtében elhunyt. Arról is értesítették az elhunyt özvegyét, hogy férje utolsó akaratához képest tetemeit Pécsre fogják szállítani.

Elképzelhető, hogy a gyászhir hatása milyen lesújtóan hatott az özvegyre és hozzátartozóira.

Tegnap megérkezett a hős katona korporsója Pécsre, ahol óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

A társadalom szive.

A belényes—vaskóhi vasut ötvenerer koronás adománya.

Adományok a Vörös-Kereszt és a katonák családjai részére.

Nagyvárad város és Biharmegye közönsége mind jobban bőségesen igazolja áldozatkészségét; napról-napra újabb adományok érkeznek be úgy fehérművekben, élelmiszerekben, mint készpénzben. Kimagaslik ezek között a Nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut 50,000 koronás hatalmas adománya.

A nagyvárad—belényes—vaskóhi vasutársaság 50,000 koronát juttatott részben a Vörös-Kereszt, részben pedig a hadbavonulók családjainak felsegélyezésére s erről Urbán Adolf vasutigazgató a következő levélben értesítette Hlatky Endre főispánt:

Méltóságos Uram! Van szerencsém értesíteni Méltóságodat, hogy a nagyvárad—belényes—vaskóhi h. é. vasut által részben a hadbavonultak családjai, részben a Vörös-Kereszt Egylet céljaira megszavazott 50,000 koronát a mai napon volt alkalommal személyesen átszolgáltattam a miniszterelnök ur 6 Excellentiája kezeihez.

Egyben arra kértem 6 Excellentiáját, miszerint a felosztás tekintetében olyképen kegyeskedjék intézkedni, hogy a nevezett összeg felerészben a Nagyvárad város, felerészben pedig Biharvármegye területén leendő felhasználás végett az ezen rendeltetése szerint illetékes helyi segélybizottságokhoz juttattassék.

Örömmre szolgál, hogy ezt becses tudomására hozhatom és maradok igaz nagyra-becsülésem kifejezésével

tisztelő hiva:
Urbán Adolf.

A „Jobbkéz” részére Himesch Frigyesné 25 K-át volt szives küldeni.

Ismét óriási mennyiségű párnát és fehérműt küldött a vidék, 4 láda ágyneműt Lévy Dávidné Tenkéről, Hosszuaszórol rengeteg fehérműt, Szerepről 1 láda befőttes, Margitáról, Apátkeresztur községből sok gyönyörű holmi érkezett; Bőlfenyérről hatalmas gyűjtemény, fehérmű, párna, Révről pompás ágynemű Kohn Adolfné, 6 nagy kötés ágyl és fehérmű Izsák Lajosné és Kohn Adolfné gyűjtése, Nemes Lőrinc Vedresbányai bíró gyűjtése, Faragó Rózsa tanítónő gyűjtése, Gent közönségtől izléses párnák s fehérmű, Balogh József tanító nagy küldeménye Gesztről; Mezősasról sok minden, Okrósról Tóth Ilonától szép dolgok. Ertsey Gézáé a béli urhölgyek által adományozott süteményt küldött. Az iklódi gazd. alkalmazottak gyűjtése Hegedüs Istvánné által behozva, szebbnél-szebb párnák s ruhánemű.

A helybeli adakozók is egyre jelentkeznek; megható volt egy szobaleány, ki egy vég sifont hozott a sebesülteknek ingekre, mit karácsonykor kapott leendő stáfirungjához az asszonyától.

Pénzadományok: Füredyné 4, N. N. 6, Skuba Gyuláné 10, Bánáti I. gyűjtése 6, öz. Novák Kristófné 5, Domokos Vilma 2, Száhlender Károly 5.

Mindezen adományokért őszinte szívből köszönetet mond a Vörös-Kereszt Egylet.

A Vörös-Kereszt fehérmű osztálya részére készpénzt adományoztak: Skuba Gyuláné 10, Bánáti I. 6, M. M. 6, öz. Novák Kristófné 5, Domokos Vilma 2, Száhlenderné 5, Lánszky Lajosné 10, összesen 44 kor.

A szegény családok részére.

A nagyváradi orth. izr. iskolák tantestülete 500 koronát rakott össze a hadbavonult katonák családjai részére. Ez összegből 300 koronát szántak a Nagyváradról bevonult katonák családjai részére, 100 koronát a biharmegyei hadbavonult tanítók családjai részére és 100 koronát az országos polgári iskolai hasonló tanítók családjainak.

A polgármesteri hivatalhoz a katonák családjainak részére újabb a következő adományok folytak be:

Újabb adományok: Nagy Vilmos ref. tan. képző igazgató, a ref. tanképző intézet tantestülete nevében: 100, Radó Adolf 50, Zsigó György 5, Boros Jenőné 5, Németi László 2, Eugel Jakab 50, Fleischacker Hugó néhai Fekete László emlékére 25, A Nagyváradi Napló utján Friedmann Árminné Sergecsől 10, öz. Vadaschek Vencelné 10, Isten segíts! Goldstein Salamon és neje 20, Szigligeti színház személyzete 20, Az újvárosi polg. leányiskola tantestülete 30, A nagyváradi baptista hitközség gyűjtése 69 kor, 52 fill, dr. Mihelyi Lajos Fekete László emlékére 20, dr. Spitzer Márton Fekete László emlékére 10, Rótbart Margit gyűjtése a 142. sz. gyűjtőivel 14-40, Kovács Magda gyűjtése: Kovács Magda, N. N., N. N., Schwab Sanyi 1—1, N. N. 2, Morgenstein F. 2, Royal különműny 1-20, Magda, öz. Gotfriedné 50—50 fill., N. N., N. N., N. N. 40—40 fill., K. T. —30, M. M. —30, Goldstein Klárka, Grósz Zsanka, Bottóné 30—30 fill., Jolsvai Rózi —40, Schwartz Adolfné —10, R. C. —10, N. N. —10, Erzsike, Magda, N. N., Reismann 10—10, összesen: 15-60. Janovszky Józsefné gyűjtése: Hagedorn János 2, H. J. Z., Silkormann Józsefné, Sz. J., G. A-né 1—1, Herman —60, K. F., M. S. G. D., N. N., N. N., Pollák Sándorka —50—50, N. N. —40—40, N. N., N. N. —30—30, N. N. —20—20, B. Gy. —60, összesen: 16. Egy másik gyűjtőven Hort József 2, Bagosi Ella, N. N., Gellér Mihályné, N. N. 1—1, Vasvári —60, Baráthy Aranka, N. N. —40—40, N. N. —30, N. N., N. N., Ventner Ilonka, N. N., N. N., N. N. —20—20, N. N. —10, összesen 9. Steier Irén gyűjtése: Weinberger, N. N., Verner 1—1, Mandel Béláné —70, olvashatlan, N. N. —50—50, N. N. —40—40, N. N., N. N. —30—30, Salzberger József —25, N. N., Barta Gyula, N. N., Stein Sándor N. N., Klein Rubin, N. N. —20—20, Fand Adolf, N. N. Kallenda Sándor, N. N., N. N., Goldberger Adolfné, N. N. —10—10, N. N. —5, összesen 11-90. Grósz Erzsébet gyűjtése: N. N., Goldstein Lipót —40—40, N. N., —30, Grósz Dezső, Grósz Éde, Grósz Edéné, N. N., Stark Fülöpné, N. N., N. N., Kásztor Adolf, Bisztricz Teréz, —20—20, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Olasz Lajos, —10—10, összesen 4 K. Buza Lukrécia és Kározi Lukrécia gyűjtése: N. N., dr. M. Gy., 1—1, N. N. —50, N. N. Üveges —40—40, N. N., G. F., Olvashatatlan K. M., Olvashatatlan, K. L., Goldstein Klári, Nagy K. Ilona, Schmiéd Böske, N. N., —20—20, Reich Bandi —16, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., B. P., N. N., H. I. —10—10, Klein Sándorka —4, N. N., N. N. —2—2, összesen 6 K. 52 f. Mrskovits Frigyes gyűjtése: Moskovits Frigyes 1, Kuhn Juliska —60, Moskovits Erzsike és Élna —50—50, Silberstein M. —25, Moskovits I.-né, Makkai István, M. L. —50—50, N. N., Leitnik, N. N., N. N., Baráthy Aranka, Grósz, N. N., Barta Dániel, Mezei Aldert, N. N. —40—40, Mann János, Mann Lilike, Adler József —30—30 fillér, N. N., N. N., N. N., N. N., Klárka, Varga, N. N. 20—20 fillér, N. N., Hüchler Elek, N. N., Schwartz Dezső 10—10 fillér. Összesen 10-85 K. Csillag Erzsébet gyűjtése: Gulyás Jánosné, Mathézer N. 1—1 korona, Ercsey József —80, Fekete Ignácné, Varga Gáborné, Schmidt Jánosné 60—60 fillér, György Gyuláné, N. N., U. S. 40 40 fillér, Zih Mária, Váradiné, Hönig 30—30 fillér, N. N., Béres Sándorné, Molnár Ilka, öz. Homolyáné, N. N., Császnai Vidné, N. N., R. Z., Fekete László 20—20 fillér, Fekete Sándor —14, Szabó Jánosné —10. Összesen 8-74 K. Pizsk Piroška gyűjtése: Riha Antal 1, N. N. —50, Erdélyi Pista —30, Kenyeres Ilonka —40, N. N., Mezei Bertalan, Krámer Olga, Krámer Áronné, Krámer István, Jakab Annus, Grünfeld Margit, Salamon Lilike 20—20 fillér, Schwartz, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Pizsk Pista, Vitt

Magdolna, özv. Grünfeld Ignácé, Bernát György, N. N. Összesen 5 korona. Stefkovics Cecil —15, Friedmann József Remecről 7:55. Nagyváradi Napló utján Róna Ármin, Fekete László koszoru megváltása címén 10, Sigmund Andor 50, Mangra Vazul 50, Schönfeld Lajos 100, Boros Magda születése évfordulója alkalmából 25, Fábíán Anna gyűjtése: Fábíán Imre 2, Hrenkó Pálné és Jenny Andor 1—1, Bonczos Sándor, Egri Andor —60—60, Salamon Sándor, László Ödön, Baka Gábor, Urszán —50—50, N. N., Bonczos László —40—40, Inconnu, Jóakaró Bajtárs. Önkéntes, N. N., Kohn Jenő, Schusztar, Orosz István, Fábíán Anna, Eábíán Erzsébet, Elekcs József, Töröcsik András, Tripón Mariska, Pintér. T. I. —20—20, N. N., N. N., T. Károly, N. N., G. L. —10—10 Összesen 11:60. Gleiber Béla gyűjtése: Swarcz Dezső, Bihari József —50—50, N. N., N. N., N. N. —40—40, N. N., N. N., N. N., Török Anna, Balázs Panna —20—20, N. N. —12, N. N., N. N. —10—10, N. N. —08, összesen 3 korona 80 fillér. Sternberg Böske gyűjtése I. K. 1, Sternberg Erzsébet, N. N. 40—40 f., N. L. —30, B. Mihály, Vomácska József —55, P. S., N. N., A. I., Lukács Andor, Auerbach, —20, K. L. —30, N. N. —24, Lalla és Grósz, Zadik Mancika, X. X., N. S., X. Y., N. N., Gy. I. —10, N. N. —0, összesen 12 K. Jakobovits Klára és Schwartz Irén gyűjtése: Badar Béni, K. I., Szabó Károly, M. F., Balla Ferencé, N. N., Sonnenwirth, Fülöp Fanni, N. N. —20, Vasas Pál, Aszódy Ferkó, Lefkovits, A. J., Bajor Károly, Weisz Mártonné, N. N., V. A., Horváthné, Schwartz Lipótné, Kissné —10, N. N. —12, N. N. —6, összesen 5:02 K. Ullmann Margit és Swartz Margit gyűjtése: B. R. 1.—, Ullmann Erika —80, K. I. —60, N. N., Stán, Schwartz I. —40, N. N. N. N. —30, B. B., N. N. K. L., D. B., Nussbaum Gyula, Nussbaum Béla, Veisz Annus —20, Sándor, Ervin, Klári, Marianne —15, N. N. I. A. —10, összesen 8:80 K.

Az elmekórház alkalmazottai a hadbavonultak elhagyottjaiért.

Puskó Péter elmekórházi alkalmazott 21 korona 50 fillért hozott szerkesztőségünkbe, mint az elmekórház alkalmazottainak adományát a hadbavonultak elhagyottjai részére. Ez a gyűjtés megható példája annak, hogy az egész társadalom megmozdult s segélyre siet azoknak, akik a mi védelmünk miatt nyomorognak. Ezek a fillérek, amik alább következnek az Isten előtt értékesebbek, mint a sokkal tehetősebbek koronái.

A gyűjtőíven adakoztak a következők:

Puskó Péter —90, Tóth József —40, Balog Károly —30, György István —60, Pajtás Mariska 2, Hodosi Juliska —80, Jernye Annus —40, Farkas Pál —20, Tatar László —40, Szőke Károly —20, Buzi Ferenc —60, Belme József —40, Magyar Ferenc —20, Bacsa Ferenc —60, Kmezc János —20, Szathmári Ferenc —80, Potogán János —20, Olvashatlan —60, özv. Sárközi Sándorné 1, Füzesi Andrásné —20, Ozsváth Zsuzsanna —60, Péli Julianna —20, Magyar Erzsike —20, Jeney Gizella —80, Czinczár Viktória 1, Gabnai Erzsébet 2, Gáspár Róza —40, Vadász Katica elmebeteg —40, Dán Péter —40, Dán Miklós —40, Lupsa Mihály —40, Gerendi Sándor főápoló 1, Emrich Katharina —50, Olvashatlan —50, Rideg Mariska —50, Botyicz Flóra —50, Czolden Traján —20, összesen 21:50.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12:50 és 16:50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

A magyar fegyverek győzelméért.

Kisasszony napján, tegnapelőtt megható és megkapó képet nyújtott az olasz plebánia-templom. Ezer és ezer katolikus hívő, férfiak, és nők, öregek és ifjak, előkelő állásban levő urak és egyszerű napszamosok, csillogó egyenruhájú tiszték és kopott egyenruhákban megjelenő közlegények, tanuló ifjak és hadapródiskolai növendékek, szóval igazán az egész katolikus Nagyvárad minden társadalmi osztálya megjelent a templomban, hogy mélyszégyen hódolattal és rendületlen bizalommal boruljon le az oltár előtt, hogy magához vegye a világ Megváltóját és mindazt a kegyelmet, ami ebből kiárad, felajánlja a hadba vonultakért, felajánlja a magyar fegyverek győzelméért.

A nagyváradi Kongregációk kezdeményezésére indult meg csak néhány napja ez a mozgalom, de annyira az egész katolikus Nagyvárad szívébe szólott a kiadott jelszó, hogy megmozdult mindenki, aki csak tehette. Hétfőn, 7 én este és minden reggel alig győzte a sok pap a gyóntatást. Csak egy adatot ragadunk ki: beszéltünk az egyik pappal, aki azt mondta, hogy hétfőn délután fél 3 tól este fél 9 ig és vasárnap reggel egynegyed 6-tól fél 10-ig szakadatlanul gyóntatott és az illető nem egyedül állott ezen a téren. Bámulatra méltó volt a munka, melyet a lelkek kiszolgálásában papjaink végeztek és elismerésre méltó volt a híveknek igazán impozáns áhitata, mely ezt a gyönyörű ünnepélyes közös szentáldozást létrehozta és fegyvereink győzelméért az Ur színe előtt bemutatta.

Három oltárnál is volt mise és három oltárnál lehetett áldozni. Ennek dacára a szertartás reggel 7 órától csaknem 9 óráig tartott. Előtte Imrik S. Zoltán esperes tartott rövid lelkesítő szentbeszédet, a szentmisét pedig Mayer Antal t. b. kanonok, Szilágyi Dózsa és Kovács Kandid premontrai tanárok mondották, ugyanezek végezték az áldozást is. Az egyes oltároknál az Urak Kongregációjának tagjai ministráltak, ugyanők és a Katolikus Népszövetség tagjai tartották fenn a rendet is, mely ellen az ezrekre menő tömeg dacára sem volt semminemű kifogás. Az áldozók száma felülhaladta a kétezret csak ebben az egy templomban; pedig igen sokan járultak a szent-ségekhöz a többi templomban is.

Nagyváradi katolikusai közül, akik itthon maradtak, ezzel az impozáns ájtatossággal a legszebben manifestálták rendületlen bizalmukat az igazságos Istenben, kinek kezében van e válságos napokban a győzelem, hazánk jövője, a magyar nemzet fenmaradása.

PÓTADÓ

a hadbavonultak családjai részére.

Szabó Károly törvényhatósági bizottsági tag, mint már irtuk, önálló indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben rámutat, hogy a közadakozásból befolyt 30000 korona megközelítőleg sem elég, hogy egy hosszúra nyúlható háboru esetére a hadba vonultak családjait segítsük s ezért indítványozza, hogy a nemes célra szavazzon meg a törvényhatóság 100,000 koronát és azt az 1914. és 1915. évekre felosztva községi pótdadóban vessék ki, de kivétessenek ez alól azok, akik katonai szolgálatra be vannak hívva.

A városi tanács az indítványt, melyet a csütörtöki közgyűlés elé terjeszt, tegnap vette tárgyalás alá.

Elismeréssel vette a tanács az indítvány nemes intencióját, de azt az adott viszonyok között nem tartja elfogadhatónak. Hivatkozik a tanács az egész társadalmat felölelő segély-

akcióra s arra, hogy az állam gondoskodik törvény úján az itthon maradt családok segélyezéséről. Népkönyhákat állítanak fel a püspök, a Káptalan és a nagyprépost, továbbá az orth. izr. hitközség.

A közgyűlés elé terjesztendő javaslatát a következő befejezéssel veszi a tanács:

Amint a fentebb előadottakból méltóztattik látni a hadba vonultak visszahagyott családjainak segélyezése tekintetében úgy az állam, mint a társadalom megtette a maga kötelességét, a segélyre igényjogosult családok rögtöni segéllyel elláttattak, az ezentul minden hónap 1. és 15-én kifizetendő államsegélyek folyósítása a legközelebbi napokban megkezdődik, így tehát a hátra hagyottak existenciája biztosítva van s azok további segélyezésére szükség nincs, ily körülmények között nem értünk egyet az indítványt tevő bizottsági taggal arra a célra, amelyre ő kéri a 100,000 korona rendkívüli pótdadó megszavazását, a magunk részéről ezt nem tartjuk szükségesnek.

Már most hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy az esetben, ha a középítések folytatásához szükséges anyagi eszközök rendelkezésre bocsátását, amely irányban most folytatunk tárgyalásokat a pénzügyhatóságnál, a pénzpiacra is beállott rendkívüli viszonyok folytán minden igyekezetünk dacára sem tudjuk kieszközölni, s az utolsó munkaalkalmak megszüntetésével nem csak a város ipari munkásságának helyzete lesz a legkétségbe ejtőbb, hanem a háboru helyzet okozta kereset nélküliség a lakosság minden rétegének existenciáját fogja megtámadni, véleményünk szerint a város közönsége nem zárkozhat el a rendkívüli viszonyok szülte anyagi válság enyhítése elől s ez esetben — lehet, hogy már a legközelebbi jövőben — úgy is kénytelenek leszünk a tek. törvényhatósági bizottság nagylelkűségéhez fordulni.

A fenti indokok alapján tisztelettel javasoljuk, hogy a céljában helyes, de ez idő szerint mellőzendő indítvány felett napirendre térni méltóztassék.

..FIREK..

Erzsébet királyné.

Egyetlen tökéletes van csak e világon: a szenvedés, a köny, a levertség, zokogás, a gyász együttes szimfóniája. De minek anyagiassal képeket élni, mikor misztériumot akarunk érzékelteni. Ezt érezni kell úgy, ezt érezni lehet úgy, ahogyan ép 16 éve érezte két ország sok milliónyi népe.

Hogy kit vesztettünk el őbenne: azt ma is érzi szívünk a legendák színein át, melyeket róla mintázott a népek szerető szíve. Órangyalunk volt: „ha Magyarország dolgai rosszul mennek, ez engem megöl” — mondta akkor, midőn a kiegyezés csak édes remény volt még. A gödöllői Erzsébet-kertben szelid szemü, karcu gyönyörű szobra áll s minden fa, minden kő, minden levél róla beszél, nevét viseli: emlékének ezen a napján széles e hazában susog róla kőnél, fánál, levélnél, több, szebb valami: a szívünk.

S a nagyok kibontogatják emlékezetük redőit, meggyújtják lobogó fáklóját, ennek fényénél föltárva a titkokat, az Órangyal jószágos kezének enyhítő simításait, tanítanak bennünket az ő nevének szeretetére. Mert messze idegenből jött közénk s poros országutjainkon nótáinkat danolta nemsokára; mikor mindenki ellenségünk volt, ő védasszonyunk lett, mikor senki nem hallga-

teit reánk, ő megértett bennünket, mikor mások gyaláztak bennünket, ő meghódította nekünk királyunk szívét. Mert örangyalunk volt.

És hazugok lennénk, ha ma nem százszoros érzellemmel gondolnánk rá. Nehéz idők vészterhes fellegei járnak fölöttünk. Mindnyájunk sajtó szívébe reménységet, borús homlokára bátorságot, csüggedő lelkének bizodalmat vajjon ki fog adni? Az idők vihara végig szánthat felettünk, ki fog megvédeni ellene? Ki adja nekünk meg az istenek fonséges nyugalmit, mellyel a mulat nem hibáztatjuk, a jövőtől nem félünk, tudjuk a végét? Az, aki e földi jártában ezeket két kézzel szórta közénk, égi főtthonában még nagyobb hatalommal rendelkezik mindezek fölött.

Megdicsőülésének emez emléknapiján hát emelkedjék lelkünk a fölöttünk való világok tiszta régióiba, keressük ott meg őt, mutassuk meg neki meg nem fogyatkozott szeretetünket s kérjük tőle ezért, hogy könyörögjön érettünk.

*** Ne tüntessünk a Vörös-Kereszt jelvényével.** Vettük a következő levelet és azt a vöröskeresztes hölgyek figyelmébe ajánljuk.

Uraim és hölgyeim a Vörös-Kereszt fehér alapon, karszalag alakjában szent jelvény. Jelképezi azt a szeretet kiváltotta tevékenységet, mellyel Önök a háboru sebesülteit ápolják, minden hivalkodástól mentesen. Remélhetőleg Önök önzetlen lelkesedéstől áthatva siettek az első hívó szóra a sebesültek ápolására s nem a célból, hogy a karszalag viselése által feltűnést keltsenek. Mert abban a percben, amidőn a szent jelvény sáta közben az utcára kerül, Önök megszüntek önzetlenül gondolkodó munkaeurók lenni, Önök percek alatt lerontják mindazt a szépet, nemest, ami az Önök önfeláldozó munkástársukért nevékhöz fűződik. Amilyen szép és nemes cselekedet a „Vörös-Kereszt fogadalom” beváltása, épen olyan kiáltó szerepnytelenség a jelvényt utcára vinni és vele hivalkodni. Pedig a karszalagon csak néhány kapcsolatot kell kioldani... Tehát: Hölgyeim és uraim, ne hivalkodjunk az utcán, a Vörös-Kereszt szent jelvényével!...

(m. l.)

Tekintettel arra, hogy a levélírónak igaza van, — mi is meggyőződünk róla — leközlöttük a felhívást, hogy az esetleges félreértésektől és az épen nem kedvező megvilágítástól mentesítsük a vöröskeresztesek lelkes gárdáját.

*** Adomány a Kath. Kör könyvtárának.** Dús László ügyvéd, a Kath. Kör világi elnöke két művészi kérésű illusztrált gyönyörű díszművet ajándékozott a Kath. Kör könyvtárának; az egyik a „Pekingtől Párisig automobilon” c. munka, a másik Malonyai Dezső műve Munkácsi Mihályról. Az adományért ez uton is köszönetet mond a Kör.

*** Városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön, szeptember 10-én délután tartja rendes közgyűlését. Összesen tíz ügyet vettek fel a tárgysorozatba, s így rövid közgyűlésre van kilátás.

*** Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe kedden délután Fey Rezső bádogosmester temetése. A halottas háznál megjelentek Fetser Antal fsz. püspök, Peiser Károly, Bardón Ferenc és a polgárság közül igen sokan. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán esperes plébános végezte, segédlettel. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. Az impozáns gyászmenet az olaszai temetőbe vonult ahol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték az elhunytat. Koszorukat küldtek a gyászoló családon kívül Hann Lajos és családja, Papp István, Hann Dezső és családja, Váradiék, Fejér Mihályné és

Katona Bálintné, a díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

*** A sebesülteknek nem szabad gyümölcsöt adni.** A belügyminiszter tegnap rendeletet intézett Fráter Barnabás alispánhoz, amelyben végtelen elismeréssel nyilatkozik a közönség amaz aldozatkézségéről, amit a sebesült katonákkal szemben tanusít. Mindazonáltal tekintettel arra, hogy a sebesülteket váró katonákat szeszitalokkal és gyümölcsevel is traktálják és emiatt a katonák közül többen megbetegedtek, a miniszter szigorúan tiltja a szeszitalok és gyümölcsök ajándékozását. Különösen nem szabad éretlen gyümölcsöt adni a katonáknak. A miniszteri intézkedés azonban nem tiltja, sőt megengedi, hogy a sebesülteknek befőzött állapotban adjanak gyümölcsöt.

*** Tudósítja a sajtóiroda a vármegyei hadiszállást is.** A vármegye-ház első emeletén Baranyi András főjegyző szobájában valóságos hadiszállás van berendezve. A szoba közepén Európa térképe van kifeszítve, körös körül a falon pedig a harcterek térképei külön-külön. Ebben a szobában a napnak bármelyik órájában találunk érdeklődőket, akik Baranyi főjegyző vezetése alatt folyton tanulmányozzák a térképen a terepeket és tárgyalják a különböző esélyeket. Minden meglett volna már e hadiszálláson, csak a hivatalos tudósítások hiányoztak. Erre pedig nagy szükség volt, mert bizony mégis a vármegyéből legtöbben a megyeházaan lévő hadiszállást ostromolták újabb és újabb, hiteles értesítésekért. Ezen a hiányon úgy akartak segíteni, hogy kérelemmel fordult a vármegye a miniszterhez, hogy a hadi eseményekről érkező hivatalos jelentéseket a vármegyének is küldjék meg. Tegnap már megérkezett a miniszter válasza. A miniszter teljesítette a vármegye kérését és már meg is kezdte a tudósítások, hivatalos jelentések küldését.

*** Magyar ezred szerb gyermeke.** Néhány nappal ezelőtt sebesült katonák vonultak be Debrecenbe, magukkal hoztak egy 8—10 hónapos kis szerb foglyot, akit Sabác elfoglalásakor egy házban találtak. Megszánták és elhozták Debrecenbe, ahol a gyermekmenhelyen helyezték el.

*** A belényesi kórház költségvetése.** A belényesi kórház költségvetése tegnap érkezett le a minisztertől. A miniszter a költségvetésben a napi ápolási díjakat 1 kor. 76 fillérben állapította meg. Lényegesebb változtatásokat a következő tételeknél tett a miniszter: A kórházi orvos 800 korona helyi pótlékát nem engedélyezte. Ellenben tekintettel arra, hogy a kórházból kiköltözött, részére 400 korona lakbért állapított meg, ugy azonban, hogy a kórházból semmiféle más ellátmány nem illet meg. Az állandó napidíjas fizetését nem 3, hanem csak 2 kor. 10 fillérben állapította meg. A gondnok 20 koronás fizetés javítását helyben hagyta miniszter.

*** Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Lang Ernő élesdi. kir. járásbíró-sági jegyzőt a nagyváradai kir. törvényszékhez helyezte át.

*** Sebesültek ápolása Mezőtelegden.** Telegdy József országgyűlési képviselő, mezőtelegdi nagybirtokos, ottani kastélyának egy részét felajánlotta a Vörös-Keresztnek, hogy a háboruban megsebesültek ápolására. A szükséges berendezést is magára vállalta Telegdy József. A betegek ápolását előkelő, gyöngéd kezek fogják teljesíteni és pedig a képviselő két leánya: báró Capriné és Kelez Gyuláné urnók, akik szintén etvégezték a betegápolási tanfolyamot. A két előkelő urhölgygel együtt végezték az ápolónői tanfolyamot Vikol Istvánné szül. Vueskics Aranka és dr. Várszeghy Lajosné urhölgyek.

*** Egy családból huszonegy katoná.** Marosvásárhelyről jelentik: Széplaky

Ödönnek, a marosvásárhelyi tábla bírójának az oldalági rokonokat is beleszámítva, huszonegy rokonát vitték el a két harcterre.

*** Elfogyott...** Katonáink vitészségében bizonyára senki sem kételkedik. Az ősi magyar virtusról szólnak a nép ajkán felcsendülő dalok, a költők énekei erről tesznek tanubizonyosságot azok a rövid táviratok, melyeket nap mint nap kapunk. De a leg-szebb bizonyíték erre nézve az, hogy már a háboru kezdetén elfogyott a — vitészségi érem. A hadügyminisztérium sietve vereti az ujakat az állami pénzverőben. Gazdája akad annak, mindnek.

*** IV-ik gimnázis** a fiam részére előkellő ur háznál havi 100 korona díjazás mellett teljes ellátást keresek ott, ahol van IV-ik vagy V-ik gimnázista tanuló. Cim: Baranyi Gábor Vedres-Ábrány.

* Az iskolák sajnos nem fognak megnyitni, a **Donát-féle** kereskedelmi magántanfolyam azonban rendes időben kezd a tanítást. Aki nem akar a tanulásban visszamaradni, **siessen** beiratkozni. A fiú és leány tanítás külön-külön történik.

Legujabb táviratok. Németek elfoglalták Gentet.

Hága, szeptember 9. (Tud. cenz. táv.) A diadalmas német seregek ma elfoglalták Gent belga várost.

A király és a lengyel legionáriusok.

Bécs, szept. 9. (Miniszteri sajtóiroda.) Zgorszky, az osztrák urakházának tagja a bécsi lengyel bizottság elnöke a lengyel legionáriusok első századának harcterre indulása alkalmából a legionáriusok nevében hódoló táviratot intézett Ó felségéhez. Erre a táviratra a katonai iroda útján Zgorszky-nak a következő távirat érkezett:

Ő császári és apostoli királyi Fölsége a lengyel legionáriusok első századának a harcterre indulásuk alkalmából kifejezett loyaltitását kegyesen tudomásul venni méltóztatott: Bolfras.

NYILTÉR

A Donát-féle keresk. magántanfolyamon

uj tanfolyamok kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépírássra (magyar és német szépírás valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számlán, magyar és német levelezés **német nyelvre** (társalgási gyakorlat).

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskola látogató tanuló teljes ellátást kaphat. A gyermekek tanulmányai szigorúan lesznek ellenőrizve; **zongora, hegedű** tanítás a házba. Magánvizsgákra, össze vont polgári iskolai vizsgákra felalóság mellett előkészítem Bejelentések elfogadtatnak naponta.

Külön esti tanfolyamok Mérsékelt tandíjjal!

A tanfolyam vezetője:

DONÁT M. KÁROLY.
Szabadság-utca 3.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.